

Çocuklarda Mahremiyet Eğitimi

Şehit Mehmet Gülşen Özel Eğitim Anaokulu
Rehberlik Servisi

Mahremiyet eğitiminin amaçları:

- Çocukların kendisinin ve diğer insanların özelinin/ özel alanının farkına varması,
- Sosyal hayatın içinde kendi özel alanını koruması,
- Diğer insanların özeline saygı duyması,
- Kendisi ile çevresi arasına sağlıklı sınırlar koyması

Çocuğa özel bölgelerini tanıtmalıyız

- “Külodumuz ve atletimizin kapattığı bölgeler özel bölgelerimizdir.”
- “Bu bölgelere temizlemek için anne-babamız, tedavi etmek için de anne-babamız yanımızdayken doktor-hemşire dokunabilir.” (Okumuzdaki çocuklar için temizlemek için kat ablası dokunabilir ifadesi eklenmeli)
- Çocuk için tanımlanan özel alan aynı zamanda anne-babanın da özel alanıdır. Çocuk anne-babasının bu alanları görmek istediğinde aile izin vermemeli, bu alanların kişiye özel olduğunu belirtmeli ve kimseye gösterilemeyeceğini anlatmalıdır.

İzin verirsem dokunabilirsin bilinci: Bu bilincin oluşabilmesi için anne baba, çocuğunun vücudunu hoyratça kullanmaktan kaçınmalıdır. Ebeveynlerin çocuklarını öperken "Seni öpebilir miyim?" diye izin istemeleri bu bilincin oluşmasında etkilidir. Çocuğun güçsüz bedeninin, herkes tarafından izinsiz kullanılmasının çocukların kendi bedenlerini koruma refleksini kıracağı unutulmamalıdır. Örneğin, terlemiş bir çocuğun atleti izin alınmadan aniden çıkartılmamalı, altını ıslatmış bir çocuğun pantolonu kızgınlıkla ve öfkeyle değil, çocuktan izin alınarak çıkartılmalıdır. Çocuk zamanla kendisinden izin alınmadan bedenine yapılacak müdahaleleri hisseder ve rahatsız olur.

Fiziksel baskıya direnme refleksi: Küçük yaştaki çocuklar kendi güçsüzlüklerini ve çaresizliklerini büyüklerin gücünü keşfettikçe anlarlar. Anne-babalar ve akrabalar, çocuklarına olan sevgi gösterileri sırasında çocuklara kendi güçsüzlüklerini hissettirecek kadar büyük ve orantısız güç kullanmaktan kaçınmalıdırlar. Anne-babalar, çocuğuna kendisine güç uygulandığında karşılık verilmesi gerektiğini öğretmelidirler. Çocuğun istemediği bazı durumlarda gösterdiği tepki, güç gösterisi ile kırılmamalı, çocuğun direncinin işe yaradığı bizzat yaşayarak gösterilmelidir.

Vücudum görünmemeli hissi: Çocuklar çırılçıplak olarak ortada bırakılmamalıdır. Çocuk, hatırlayabildiği en küçük yaşlardan itibaren kendisini genital bölgeleri giyinik olarak hatırlamalıdır. Kendisini başkalarının yanında çıplak olarak görmeye alışkın olmayan bir çocuk, elbisesinin birileri tarafından çıkartılmasından ciddi rahatsızlık duyacaktır.

Anne-babanın odasına izin alarak girmeyi öğretmeliyiz.

- Odaya izinsiz girdiğinde çocuğa, “Odamızda giyiniyor olabiliriz, bu yüzden kapı kapalı ise tıklatıp izin alarak içeri girmelisin şeklinde” açıklama yapılabilir.
- Çocuğun odasına girerken kapısının çalınması çocuğa iyi bir model oluşturacaktır. Anne-baba, çocuğun odasına girerken izin istemeli, her şeye rağmen onun çıplak vücudu ile karşılaştığında özür dilenip kapı kapatılmalıdır. Bu davranış kalıbı hem çocuğun kişiliğine saygı, hem de çocuğun rahatsız olduğu bir durumda itiraz edebilme becerisi kazandırılması açısından önemlidir.

Çocuğa tuvalet kapısının kapalı olması gerektiğini öğretmeliyiz

- Tuvalet eğitiminin bir parçası olarak tuvalette yalnız olunması, başkalarının göreceği şekilde tuvaletini yapmaması gerektiği çocuğa anlatılmalıdır.
- Anne-baba belirlediği bu kurala kendisi uyarsa, çocuğun bu kuralı öğrenmesi daha kolay olacaktır.
- Çocuk oturak (lazımlık) kullanıyorsa, bu oturak evin ortak kullanım alanlarına konmamalı, tuvalet ya da banyoda kullanılmalıdır.

Çocuğun özel alanına saygılı olmalıyız

- “Daha küçük” diye düşünerek çocuğu iç çamaşırına varıncaya kadar başkalarının önünde soyup giydirmek doğru değildir.
- Çocuğun kendi özel bölgelerini kendi temizlemesine fırsat tanımak da mahremiyet duygusunun gelişimi açısından iyi olur.
- Kardeşleri birlikte banyoya sokmamak, sokulması zorunlu olan durumlarda ise onları iç çamaşırları ile yıkamak gerekmektedir.
- Anne-babanın da çocuğun görmeyeceği bir alanda giyinip-soyunması da çocuğun bütüncül bir mahremiyet duygusu geliştirmesi açısından önemlidir.
- Anne babanın çocuklarını banyo yaptırırken ölçülü kıyafetler içinde olması gerekir.

Çocuğun özel bölgelerini sevgi nesnesi yapmamalıyız

- Çocukları özel bölgelerine dokunarak, onları konu yaparak sevmek doğru değildir. Çünkü bu durum, onların özel alanlarının ihlalidir.
- Çocuk bu şekilde hem mahremiyet ihlaline uğramış olur, hem de başkalarının özel alanlarının kullanılarak onlara şaka yapılabileceği düşüncesini öğrenir.
- Çocukları özel bölgelerini konu ederek sevmek, onları kendilerini kötü niyetli yabancılardan korumak konusunda yetersiz kılabilir.

Çocuklar anne-babadan ayrı yatmalıdır

- İki yaşla birlikte yavaş yavaş bağımsızlığını kazanan çocuk uyku konusunda da bağımsızlaştırılmalıdır. Çocuk artık kendi alanında uyumaya hazırdır. (Bizim öğrencilerimizde bu süre biraz daha esnetilebilir)
- Yalnızlık, anneden ayrılma, karanlık gibi konularda aşırı duyarlı ve kaygılı olan çocukların zorla yataklarını ayırmak doğru değildir. Öncesinde var olan kaygılar uzman yardımı ile giderilmeli, sonrasında yatak ayırımına gidilmelidir.

Kardeřlerin odalarını imkanlar dahilinde ayırmalıyız

- Özellikle kız ve erkek kardeşlerin ilkokul dönemiyle birlikte odaları ayrılmalıdır. Çünkü beraber buldukları odada, giyinirken, yatarken, temizlenirken birbirlerinin özel alanını ihlal edebilirler.
- Yer darlığı gibi sebeplerle bu konu ertelenmemelidir. Gerekirse paravan gibi çözümler bulunabilir.
- ‘Onlar kardeş bir sorun olmaz’ diye düşünmek kadar, bu konuda aşırı kaygılı davranıp endişelerimizi çocuklara hissettirmek de sakıncalıdır.

Çocuklara yabancılarla karşı doğru tutumu öğretmeliyiz

- Çocuklara yabancı birisinin verdiği hediye kabul etmemesi, ille de kabul etmek istiyorsa mutlaka anne babasına sorması öğretilmelidir.
- Yabancılardan gelen yardım tekliflerini kabul etmemesi öğretilmelidir. Yardım isteyebileceği kişiler önceden açıklanmalıdır.
- Yabancılara yardım etmemesi öğretilmelidir !!! Örneğin kendisine adres sorulduğunda veya kaybolan köpeğini birlikte arama teklif edildiğinde çocuk o kişiyi yardım alması için başka bir yetişkine yönlendirmelidir. Adresi göstermek için onunla gitmemeli veya kaybolan köpeği aramak için o yabancı ile dolaşmamalıdır.
- Kendisine zorla dokunmaya kalkışan, bir yere götürmeye çalışan birisi ile karşılaştıklarında "yüksek sesle bağırımları" öğretilmelidir.
- Çocuklara diğer insanların da bulunduğu yerlerde oynaması gerektiği, تنها yerlerin tehlikeli olabileceği öğretilmelidir.
- Arkadaşlıklar aynı yaş gruplarında olmalıdır. Çocuklara okuldan ve sadece kendi yaş grubundan arkadaşlıklar edinmesinin doğru olduğu açıklanmalıdır.
- Çocuklara kaybolma eğitimi verilmelidir. Herhangi bir yerde kaybolduğunda, kimlerden yardım alabileceğini öğretmek gerekir. Ebeveyn telefon numaralarını ezberletmek, ve polis-zabıta vb. yardım alabileceği kişileri tanıtmak önemlidir.

Son olarak;

Sevgi gören çocuklar en güvenli yeri aile olduğunu bilir. Onları korumanın en sağlam yolu onları sevdiğimizi sıklıkla göstermektir.

Ha, bir de;

Bu konuları çocuklarınızla çok sık konuşmayın!!

Bu konularda sık konuşmak çocukları fazlaca kaygılandırabilir.

Yeri geldikçe kısa ve net açıklamalar yapmak yeterlidir.

